

Gransknings- promemoria 2018 Stockholm Hamn AB

Granskningspromemoria
från Stadsrevisionen

Nr 10, 2019

Dnr: 3.1.4-10/2019

Den kommunala revisionen är fullmäktiges kontrollinstrument för att granska den verksamhet som bedrivits i nämnder och bolag. Stadsrevisionen i Stockholm stad granskar nämnders och styrelser ansvarstagande för att genomföra verksamheten enligt fullmäktiges uppdrag. Stadsrevisionen omfattar både de förtroendevalda revisorerna och revisionskontoret.

I årsrapporter för nämnder och granskningspromemorior för bolagsstyrelser sammanfattar stadsrevisionen det gångna årets granskningar och bedömningar av verksamheten. Granskningar som genomförs under året kan också publiceras som projektrapporter.

Publikationerna finns på stadsrevisionens hemsida, www.stockholm.se/revision. De kan också beställas från revisionskontoret, revision.rvk@stockholm.se.

Innehåll

1. Planering och genomförande	1
2. Redogörelse för granskningsresultatet.....	1
2.1 Intern kontroll	1
2.2 Bolagets ekonomiska och verksamhetsmässiga resultat	5
3. Uppföljning av tidigare års granskningar	9

Bilagor

Bilaga 1 – Uppföljning av lämnade rekommendationer	10
--	----

1. Planering och genomförande

Årets granskningsinsats har planerats tillsammans med samtliga lekmannarevisorer vid ett planeringsmöte i april 2018. Under året har följande möten genomförts:

- Vid planeringsmöte i maj informerade lekmannarevisorn om det granskningsuppdrag hon givit revisionskontoret. Den auktoriserade revisorn presenterade sitt Planerings-PM.
- Resultatet av granskningen av intern kontroll och delårsbokslutet per 2018-08-31 rapporterades vid ett gemensamt avstämningsmöte, där bolagets ledning deltog.
- Under granskningsåret har revisionskontoret sammanträffat med bolagets ledning i samband med information och avstämning av genomförda granskningar.

Årets granskning har enligt fastställd granskningsplanering omfattat att granska verksamhet och intern kontroll samt pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Denna granskningspromemoria har faktakontrollerats av bolaget.

Ansvarig för granskningen av bolagets verksamhet har varit Stefan Rydberg vid revisionskontoret.

2. Redogörelse för granskningsresultatet

2.1 Intern kontroll

I detta avsnitt redovisas en granskning av bolagets interna kontroll. Av granskningen framgår i vilken utsträckning arbetet är integrerat i organisationen, i system och det löpande arbetet samt om bolaget utvärderar och följer upp den interna kontrollen.

Den samlade bedömningen, grundad på årets granskning, är att bolagets styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten varit tillräcklig. De iakttagelser som ligger till grund för denna bedömning redovisas nedan. Av redovisningen framgår att inga väsentliga brister har noterats.

Arbetet med den interna kontrollen är integrerat i organisation, system och det löpande arbetet. Bolaget har en årlig riskbedömning som fångar upp väsentliga risker och hur de ska hanteras. Utifrån denna har en plan för intern kontroll upprättats. Bolaget följer upp den interna kontrollen systematiskt och regelbundet. Bolaget har kvalitetssystem och miljöledningssystem utifrån ISO-standarderna 9001:2015 och 14001:2015. Revisioner genomförs av ledningssystemen en gång per år. Bolaget har utbildade internrevisorer som genomför riktade revisioner i verksamheten under året.

Bolagets styrelse har i maj 2018 fastställt en internkontrollplan för perioden 2018/2019 som även gäller för dotterbolaget Kapellskärs Hamn AB. Granskningar har genomförts enligt internkontrollplanen. Resultatet från genomförda kontroller redovisas för bolagsledningen löpande och för styrelsen kommer rapportering att göras i maj 2019.

2.1.1 Förtroendekänsliga området

Revisionskontoret har genomfört en granskning av delar av det förtroendekänsliga området inom bolaget. De delar som har varit föremål för granskningen är följande: representation, resor och konferenser samt bisysslor.

Syftet med granskningen var att bedöma om bolaget har ett förebyggande arbete och en tillräcklig kontroll av transaktioner inom det förtroendekänsliga området. En verifierande granskning (stickprov) har skett för att utreda om bolagsledningen och övriga anställda följer gällande regler för representation, resor och konferenser. För bisysslor har granskning skett av om bolaget har rutiner för att kontrollera dessa.

lakttagelser

Bolagets förebyggande arbete

Bolaget arbetar förebyggande avseende personalens kunskap om stadens riktlinjer samt tillämpning av representation, mutor (gåvor/belöningar eller andra förmåner), jäv genom årlig information till de anställda. Utöver detta har bolaget fastställt etiska riktlinjer som stöd till de anställda.

Det finns inbyggda kontroller i system och löpande redovisning avseende redovisningstransaktioner inom förtroendekänsliga områden. Detta görs genom att ekonomiavdelningen gör en extra kontroll av fakturor inom detta område innan de går för utbetalning.

Arbetet med att motverka korruption är integrerad i bolagets verksamhet. Bolaget har i sin riskanalys angett att den största risken är anställda som kan bli påverkade av leverantörer på olika sätt. Bolaget genomför genom sin internrevision egna leverantörsuppföljningar där styrningen kontrolleras av till exempel projekt som genomförs av entreprenörer. Här finns en kontroll av relationen mellan beställare och leverantör.

Resor/konferenser – regler och rutiner

Bolaget har fastställt riktlinjer för Resor i tjänsten samt Personalkonferenser – Internutbildning.

Av bolagets riktlinjer för resor i tjänsten framgår bl.a. att alla resor ska godkännas i förväg av närmaste chef för resor inom landet och av VD för utrikesresor. Blanketten ”Reseanmälan” används för samtliga utlandsresor. För resor avseende VD tas beslut av styrelseordföranden.

Omfattning på resor och konferenser t o m 2018-10-31:

Konton	Kostnader, tkr
5810 Biljetter, resor	521
5811 Taxikostnader	89
5831 Kost och logi, Sverige	117
5832 Kost och logi i utlandet	121
6073 Konferenser, externa	236
7610 Konferenser, interna	1 108
Totalt	2 192

I granskningen har 15 stycken verifikationer valts ut för kontroll. Resultatet av granskningen visar att samtliga granskade resor/konferenser är i enlighet med bolagets regler och beslut är fattad av behörig person och rimliga i sin omfattning. I några fall saknades uppgift om syfte/deltagare. Komplettering har gjorts i efterhand.

Representation – regler och rutiner

Bolagets styrelse har fastställt regler för representation och gåvor som utgår från stadens regelverk. Av dessa framgår bl.a:

- Representationen ska alltid ha ett omedelbart samband med och direkt värde för verksamheten. Det gäller både tidpunkt

och plats för representationen samt de personer mot vilka representationen riktar sig.

- Man ska vara restriktiva med representation. Detta gäller särskilt i samband med myndighetsutövning, inköp och upphandling, där det i princip inte får förekomma.
- Återkommande representation med en och samma person eller grupp av personer bör inte förekomma.
- Det bör inte vara fler deltagare från bolaget än utomstående gäster.

Omfattning på representation t o m 2018-10-31

Konton	Kostnader, tkr
6071 Representation, avdragsgill	56
6072 Representation, ej avdragsgill	230
7631 Personalrepresentation, avdragsgill	27
7632 Personalrepresentation, ej avdragsgill	118
Totalt	431

I granskningen har 15 stycken verifikationer valts ut för kontroll. Resultatet av granskningen visar att samtliga granskade verifikationer är i enlighet med bolagets/stadens regler. Representationen bedöms vara tjänsteanknuten och utläggerna bedöms vara rimliga i sin omfattning.

Bisysslor – regler och rutiner

Av bolagets regler framgår att styrelseordförande och vice ordförande gemensamt ska besluta om eventuella avsteg från principen att VD inte äger bedriva/inneha bisyssla vid sidan av sin anställning i bolaget. Detta regleras även i VD:s anställningsavtal.

Beträffande övriga anställdas eventuella bisysslor fattas beslut av VD (VD har delegerat detta till avdelningscheferna). Anställda vid bolaget ska på begäran anmäla bisyssla och lämna de uppgifter som arbetsgivaren anses behöva för att bedöma bisysslan. En särskild blankett för anmälan av bisyssla finns framtagen. Dessa blanketter förvaras samlat på HR-funktionen. På bolagets intranät redovisas de regler som gäller för bisysslor.

Vid nyanställning görs förfrågan om den anställde har bisyssla. Förfrågan till alla medarbetare i bolaget har senast gjorts under 2017. Under 2017 har bolaget dessutom genomfört en körning mot Bolagsverket för alla anställda. Blankett för godkännande av bisyssla har begärts in för de fåtal som fanns i bolagsverkets register och inte hade lämnat in sådan.

Revisionskontorets bedömning

Sammanfattningsvis bedöms att bolaget bedriver ett förebyggande arbete inom det förtroendekänsliga området. Bolaget har antagit regler/riktlinjer och informerar personalen om dessa. Vidare bedöms bolaget ha en tillräcklig kontroll av transaktioner inom förtroendekänsliga områden.

2.1.2 Uppföljning direktupphandling

En granskning av bolagets rutiner för direktupphandlingar genomfördes 2017 där den sammanfattande bedömningen var att bolaget inte har en helt tillräcklig intern kontroll för att säkerställa att riktlinjerna för direktupphandling efterlevs. Bl.a. fanns brister när det gäller dokumentationen av motiven till varför man tagit in endast en offert. En uppföljande granskning har genomförts under 2018.

lakttagelser

Bolaget har under året informerat på enhetsträffar angående regler kring direktupphandlingar. Bolaget har också förstärkt organisationen kring upphandlingsfrågor där bolagets kvalitetsansvarige stöttar upphandlingsenheten.

En interrevision för att kontrollera följsamheten mot regelverket har genomförts där upptäckta brister har informerats till de berörda.

Revisionskontoret har genomfört en verifierande granskning genom att tio direktupphandlingar på över 100 tkr har granskats. För dessa fanns komplett dokumentation. I några fall har endast en offert tagits in. Motivering till detta fanns dokumenterat, dock behöver motiveringen bli tydligare i vissa fall.

Revisionskontorets bedömning

Bolaget har i huvudsak åtgärdat de brister som konstaterades i föregående års granskning.

2.2 Bolagets ekonomiska och verksamhetsmässiga resultat

I detta avsnitt redovisas en granskning av om bolagets resultat är förenligt med kommunfullmäktiges mål samt följt de beslut, riktlinjer, gällande lagstiftning och andra föreskrifter som gäller för verksamheten. Bedömningen avser såväl genomförandet som resultatet av verksamheten.

Sammantaget bedöms att bolaget, i allt väsentligt, har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Bedömningen grundar sig på att det ekonomiska utfallet ligger i nivå med budget och att det verksamhetsmässiga resultatet är förenligt med kommunfullmäktiges mål och ägardirektiv.

2.2.1 Bolagets ekonomiska resultat

Revisionskontoret har granskat tertialrapporter och bokslut med inriktning på bolagets prognoser och resultat efter finansnetto samt investeringsutfall. Av nedanstående framgår kommunfullmäktiges och koncernstyrelsens krav på resultat enligt budget 2018 och bolagets prognoser över resultat och investeringar. Årets fastställda avkastningskrav uppgår till 90 mnkr.

Resultat efter finansnetto exkl. reavinst/förlust (mnkr)

Bolagets budget	Prognos T1	Prognos T2	Bokslut
90	90	93	93

Resultatet enligt bokslutet blev 93 mnkr, vilket är 3 mnkr bättre än budget och i enlighet med prognosen i samband med tertial 2.

Investeringar (mnkr)

Bolagets budget	Prognos T1	Prognos T2	Bokslut
1 173	1 395	1 355	1 141

Utfallet i bokslutet blev 32 mnkr lägre än budget och 214 mnkr lägre än prognosen i tertial 2. Avvikelsen mot prognosen beror främst på projektet Stockholm Norvik hamn där utfallet blev lägre än prognosen. Dock är utfallet för Norvik högre än budget 2018.

Revisionskontorets bedömning

Ovanstående sammanställning visar att prognossäkerheten i bolagets tertialrapporter är god när det gäller bolagets resultat men kan förbättras främst när det gäller investeringarna. Rimliga förklaringar till avvikelserna har dock redovisats. Bolagets avkastningskrav har uppnåtts.

2.2.2 Bolagets verksamhetsmässiga resultat

Revisionskontoret har granskat om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt ägardirektiv.

Bolagets uppfyllelse av kommunfullmäktiges mål

Inom ramen för ILS, Stockholms stads system för ledning och uppföljning av verksamhet och ekonomi, har kommunfullmäktige fastställt fyra inriktningsmål och 26 verksamhetsmål. Kopplat till verksamhetsmålen har även ett antal indikatorer fastställts. De indikatorer som bolagen omfattas av framgår av kommunfullmäktiges budget samt av den budget koncernstyrelsen har antagit för bolagssektorn. Respektive bolag ska ange årsmål för sina indikatorer och aktiviteter kopplade till fullmäktiges verksamhetsmål/ägardirektiv. I anvisningar för bokslut 2018 från Stadshus AB framgår angående verksamhetsmålen för vilka bolag det är obligatoriskt att kommentera dessa.

Revisionskontoret har granskat om bolagets styrelse har formulerat årsmål för respektive indikator- och att målen följs upp på ett systematiskt sätt. Vidare har revisionskontoret bedömt om större avvikelser mot budget har analyserats och förklarats på ett tillfredsställande sätt.

lakttagelser

Bolaget omfattas av 11 indikatorer från fullmäktige, 6 indikatorer från Stadshus AB och 6 egna indikatorer. För samtliga indikatorer har bolaget formulerat egna årsmål och till ägardirektiven indikatorer och aktiviteter.

Bolaget följer upp mål och aktiviteter i samband med tertialrapporteringen och i bokslutet. Måluppfyllelsen redovisas för styrelsen.

Av fullmäktiges 14 indikatorer uppnås följande delvis; Aktivt Medskapandeindex. I övrigt uppnås målen för fullmäktiges indikatorer. När det gäller Aktivt Medskapandeindex uppgår utfallet till 80 jämfört med målet på 81. Av bolagets analys framgår att man gått igenom och diskuterat resultaten avdelningsvis. Åtgärder och aktiviteter för att behålla eller förbättra resultatet har integrerats med affärsplanen.

Bolagets egna samt Stadshus ABs indikatorer uppnås alla förutom en indikator som uppfylls delvis; Antal passagerare där utfallet blev 12,1 miljoner jämfört med målet på 12,3 miljoner.

Revisionskontorets bedömning

Bolagets resultat för 2018 bedöms i allt väsentligt vara förenligt med de mål som fullmäktige fastställt. Bedömningen grundas på en granskning av bolagets redovisning i verksamhetsberättelsen av i

vilken utsträckning de verksamhetsmål, indikatorer och aktiviteter, som bolagen omfattas av har uppfyllts.

Uppföljning av ägardirektiv och uppdrag

Uppföljningen av ägardirektiven ingår i ILS-rapporteringen. Bolaget har formulerat aktiviteter och i vissa fall indikatorer till ägardirektiven.

Revisionskontoret har översiktligt följt upp hur bolaget arbetar med fullmäktiges ägardirektiv samt dessutom särskilt granskat följande ägardirektiv.

lakttagelser

Fortsätta arbetet med pågående projekt och fortsätta utvecklingen och leda upprustningen av stadens innerstadskajer med målsättning att de ska vara en del av den totala stadsmiljön

För detta ägardirektiv finns två indikatorer och en aktivitet angivna:

- Investeringar i Norvik, årsmål 910 mnkr
- Underhåll av kajerna, årsmål 43 mnkr
- Skapa en mer långsiktig och visionär beskrivning och vägledning hur bolaget kan utveckla verksamheten längs med innerstadskajerna.

I projekt Norvik blev utfallet 937 mnkr, vilket är något högre än budgeterade nivån.

Underhållet av kajerna uppgick till 66 mnkr, vilket är betydligt högre än årsmålet. Avvikelsen beror på att belopp som ursprungligen var budgeterat som investering har kunnat användas som kajunderhåll.

När det gäller aktiviteten ”Skapa en mer långsiktig och visionär beskrivning och vägledning hur bolaget kan utveckla verksamheten längs med innerstadskajerna” har denna inte genomförts fullt ut 2018 p.g.a personalbrist.

Revisionskontorets bedömning

Revisionskontorets samlade bedömning är att bolaget arbetar aktivt med att genomföra ägarens direktiv.

3. Uppföljning av tidigare års granskningar

Tidigare års granskning av bolagets verksamhet har utmynnat i ett antal rekommendationer. Revisionskontoret gör årligen en uppföljning och bedömning av hur bolaget har beaktat rekommendationerna, se *bilaga 1*.

Uppföljning visar att bolaget i huvudsak beaktat revisionens rekommendationer.

Bilaga 1 – Uppföljning av lämnade rekommendationer

Gransk- ningsår	Rekommendation	Åtgärdat			Kommentar	Följs upp
		Ja	Delvis	Nej		
2017	Revisionskontoret rekommenderar att bolaget säkerställer att LUF och stadens riktlinjer för direktupphandling efterlevs vad gäller konkurrensut-sättning samt doku-mentation av genom-förda direktupphand-lingar när endast en leverantör tillfrågats.	X			En uppföljande granskning har genomförts under 2018. Rekommendationen är i huvud-sak åtgärdad.	
2018	Revisionskontoret rekommenderar att bolaget tydligare motiverar i de fall när endast en leverantör tillfrågats vid direkt-upphandlingar.					2018